

Sociological analysis of the influence of the Telegram social network on the educational conflicts of parents and children

Ardeshir. Arbabi¹, Majid. Kashani^{*2}, Abdolreza. Adhami³ & Fatemeh, Modiri⁴

1. PhD student, Department of Sociology of Iranian Social Issues, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Assistant Professor, Department of Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
3. Associate Professor, Department of Sociology, North Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
4. Associate professor of National population Studies & Comprehensive Management Institute, Tehran, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Article type

Original research

Pages: 157-168

Corresponding Author's Info

Email: fahmm@yahoo.com

Article history:

Received: 2023/01/05

Revised: 2023/03/03

Accepted: 2023/04/04

Published online: 2023/04/22

Keywords:

Schema therapy intervention based on acceptance communication enrichment program, integrative systemic couple therapy, marital commitment and interpersonal motivations.

ABSTRACT

Background and Aim: One of the most important forms of conflict between parents and children is their use and presence in social networks. Based on this, the aim of the present study was the sociological analysis of the effect of the Telegram social network on the educational conflicts of parents and children. **Methods:** The research method is descriptive-analytical, and the statistical population of the research is the students of the second secondary level in Tehran, a sample of 391 people was selected using the staged cluster method. The required information was collected using a survey research method based on the model of conflict with parents "Fine, J. Moreland and Andrew Schaubel" and a researcher-made questionnaire (containing 9 questions related to the independent variable and 13 questions related to the dependent variable). The reliability of the whole questionnaire was confirmed by Cronbach's alpha coefficient of 0.83 and the collected data was analyzed by descriptive and inferential methods with the help of spss and Amos software. **Results:** The findings of the research indicate that the variable of form and format of using Telegram with a coefficient of (3.856) has the greatest effect on educational conflicts among students, and the variable of the content of the Telegram social network with a coefficient of (0.227) is in the next order. Among the variables affecting the form and format of Telegram use, the variable of the amount of use of Telegram during the day and night has the greatest effect on educational conflicts with a coefficient of (2.08). Among the variables of Telegram social network content, the variable of deleting contacts such as institution, organization or center in Telegram has the most impact on educational conflicts with a coefficient (0.142). **Conclusion:** According to other findings of the research, the most important factor in creating conflicts between students and their parents is related to the relationship with the opposite sex with a coefficient of (1.235) and regarding the level of conflict, the most effective factor in resolving the conflict is adviceability and mutual respect with a coefficient of (0.185).

This work is published under CC BY-NC 4.0 licence.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article:

Ardeshir, A., Kashani, M., Adhami, A., & Madiri, F. (2023). Sociological analysis of the influence of the Telegram social network on the educational conflicts of parents and children. *jayps*, 4(1): 157-168.

مطالعات روانشناختی نوجوان و جوان

www.jayps.iranmehr.ac.ir

بهار (فروردین) ۱۴۰۲، دوره ۴، شماره ۱ (پیاپی ۷)، صفحه‌های ۱۶۸-۱۵۷

تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر شبکه اجتماعی تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان

اردشیر اربابی^۱، مجید کاشانی^{۲*}، عبدالرضا ادهمی^۳ و فاطمه مدیری^۴

۱. دانشجوی دکتری، گروه جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۲. استادیار گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران مرکز، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۳. دانشیار گروه جامعه‌شناسی، واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
۴. دانشیار گروه مطالعات خانواده، موسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی جمعیت کشور، تهران، ایران.

چکیده

زمینه و هدف: یکی از مهم‌ترین اشکال تعارض والدین و فرزندان، نحوه استفاده و حضور آنان در شبکه‌های اجتماعی است. بر این اساس هدف از مطالعه حاضر تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر شبکه اجتماعی تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان بوده است. **روش پژوهش:** روش پژوهش توصیفی-تحلیلی است و جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر تهران هست که نمونه‌ای به حجم ۳۹۱ نفر به روش خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شد. اطلاعات مورد نیاز با استفاده از روش تحقیق پیمایشی بر پایه الگوی تعارض با والدین «فاین، جی مورلند و اندرو شوبل» و پرسشنامه محقق ساخته (حاوی ۹ سؤال مربوط به متغیر مستقل (شکل و قالب، محتوای شبکه تلگرام) و ۱۳ سؤال مربوط به متغیر وابسته (نوع و سطح تعارض) گردآوری شده است. پایایی کل پرسشنامه به وسیله ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ تأیید و اطلاعات گردآوری شده توسط روش‌های توصیفی و استنباطی به کمک نرم‌افزارهای Anos و spss تحلیل شد. **یافته‌ها:** یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که متغیر شکل و قالب استفاده از تلگرام با ضریب (۳,۸۵۶) بیشترین تأثیر را بر تعارضات تربیتی در میان دانش‌آموزان دارد و متغیر محتوای شبکه اجتماعی تلگرام با ضریب (۰,۲۲۷) در مرتبه بعدی قرار دارد. در میان متغیرهای عامل شکل و قالب استفاده از تلگرام، متغیر میزان استفاده از تلگرام در طول شبانه‌روز با ضریب (۲,۰۸) و از میان متغیرهای عامل محتوای شبکه اجتماعی تلگرام، متغیر میزان حذف مخاطبین مانند موسسه، سازمان یا مرکز در تلگرام، با ضریب (۰,۱۴۲) بیشترین تأثیر بر تعارضات تربیتی را دارند. **نتیجه‌گیری:** با توجه به یافته‌های دیگر پژوهش مهم‌ترین عامل ایجاد تعارضات دانش‌آموزان با والدین مربوط به ارتباط با جنس مخالف با ضریب (۱,۲۳۵) و در خصوص سطح تعارض، مؤثرترین عامل حل اختلاف با نصیحت‌پذیری و احترام متقابل با ضریب (۰,۱۸۵) بوده است.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله: علمی پژوهشی

صفحات: ۱۶۸-۱۵۷

اطلاعات نویسنده مسئول

ایمیل: fahmm@yahoo.com

سابقه مقاله

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۱۰/۱۵

تاریخ اصلاح مقاله: ۱۴۰۱/۱۲/۱۲

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۲/۰۱/۱۵

تاریخ انتشار: ۱۴۰۲/۰۲/۰۲

واژگان کلیدی

تعارض تربیتی، والدین، شبکه اجتماعی، تلگرام، دانش‌آموزان.

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است.

شیوه استناد به این مقاله

اربابی، ا.، کاشانی، م.، ادهمی، ع.، و مدیری، ف. (۱۴۰۲). تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر شبکه اجتماعی تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان. *مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان*، ۴(۱): ۱۶۸-۱۵۷.

مقدمه

از متغیرهای تأثیرگذار بر زندگی اجتماعی انسان‌ها در جامعه، تعارض و تضادهای اجتماعی است. این تعارضات به اشکال گوناگونی در جامعه و از جمله در خانواده ایرانی می‌توان مشاهده کرد. از مهم‌ترین این تعارضات می‌توان به تعارضات در حوزه تربیت فرزندان در خانواده اشاره کرد. از زمانی که اینترنت وارد فضای زندگی انسان شده تا به امروز، علی‌رغم تمام محاسن و مزایای آن، یکسری دغدغه‌ها و نگرانی‌هایی را بر خانواده‌ها تحمیل نموده است. موضوعی که در تمام جوامع موضوعیت داشته و محدود به جامعه و یا اقلیتی خاص نمی‌شود. به دلیل ویژگی‌های خاص فضای مجازی و نو بودن این پدیده، بسیاری از والدین فرصت، امکان و یا توان کافی برای شناخت دقیق این فضا و کاربردهای آن را به دست نیاورده‌اند و عدم آشنایی مناسب آن‌ها با این فضا و در مقابل استفاده روزمره نوجوانان و جوانان و حتی کودکان از این فضا باعث شده است که یک فضای محرمانه و خصوصی در داخل خانه برای فرزندان ایجاد شود و بعضاً به دلیل ویژگی‌های سنی و شخصیتی و کنجکاوی‌های خود متأثر از فضاهای ناسالم موجود در فضای مجازی می‌گردند (رضا قلی زاده، ۱۳۹۹). به موازات مسائل و مشکلات متعددی که نهاد خانواده را در ایران با چالش مواجه کرده است، نفوذ و گسترش ارتباطات در شبکه‌های مجازی، و استفاده خانواده‌ها از شبکه‌های اجتماعی چالش‌های این نهاد را پیچیده‌تر و مبهم‌تر کرده است (حسین پور و همکاران، ۱۳۹۶). این در حالی است که با توجه به گسترش روزافزون شکاف نسلی و در شرایط عدم امکان گفتگو یا مفاهیم با نسل جدید، نگاه و نگرش منفی در میان والدین به رسانه‌های جدید و شبکه‌های اجتماعی شدت گرفته است. در کنار این‌که جوانان و نوجوانان در جامعه ما به علت فراغت بیشتر و کنجکاوی زیادی که برای شناخت جهان اطرافشان دارند، و همچنین سرعت یادگیری بالایی که نسبت به والدین خود دارند و سریع‌تر از آن‌ها به وسایل دیجیتال مسلط می‌شوند و همچنین عدم انطباق‌پذیری والدین با نیازها و تمایلات به‌روز فرزندان، همه این عوامل

زمینه بروز تعارضات مختلفی بین والدین و فرزندان را فراهم کرده است (میتاکی و همکاران، ۱۳۹۹). فضاهای مجازی مانند دیگر تحولات و پیشرفت‌ها، پیامدها و آثار مثبت و منفی گوناگونی را در جامعه وزندگی کاربران ایجاد کرده است. مثبت‌ترین پیامد آن را می‌توان تسهیل و تسریع ارتباطات و تبادل اطلاعات دانست. منفی‌ترین پیامد آن را می‌توان به خطر افتادن حریم خصوصی افراد، منزوی شدن آن‌ها و ازهم‌پاشیدگی بنیان خانواده معرفی نمود (اسماعیلی، ۱۳۹۴). گسترش فضای مجازی در حوزه روابط والدین و فرزندان تغییراتی به وجود آورده است که از جمله به کاهش نقش خانواده به‌عنوان مرجع، کاهش ارتباط والدین با فرزندان، شکاف نسلی به دلیل رشد فناوری، از بین رفتن حریم بین فرزندان و والدین و ایستادن در برابر یکی از والدین یا هر دو را می‌توان نام برد (سمیعانی و حاجی محمدجواد، ۱۳۹۴). فضای مجازی محیط بی‌مرزی است که فقدان نکات تربیتی و بی‌توجهی به امر تربیت فرزندان، می‌تواند بحران‌های عدیده‌ای به وجود آورد و باعث تشدید تضادهای اجتماعی شود (ابراهیم‌آبادی، ۱۳۹۰). در حقیقت می‌توان این‌گونه مطرح کرد که مضاف بر تعارضاتی که به‌طور طبیعی و در شرایط معمول و جاری زندگی، در بین اعضای خانواده اتفاق می‌افتد، در دهه‌های اخیر به‌واسطه حضور گسترده اعضای خانواده در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، تعارضات و اختلافات شدیدتری در ابعاد گوناگون از جمله در زمینه تربیت میان والدین و فرزندان شاهد هستیم. وجود تعارض بیش‌ازحد در محیط، فرد را دچار تغییرات فیزیولوژیکی می‌کند و اگر مدت زیادی این تغییر در سیستم روی دهد، تعادل هورمونی ممکن است مختل شود. اگر برخورد درستی با تعارض نشود، آثار منفی آن بر جای خواهد ماند. تعارض ممکن است مانند سدی جلوی ارضای نیازها را بگیرد و موجب کاهش علاقه و انگیزه افراد شود و همچنین جلوی همکاری و کنترل مؤثر را بگیرد (کوروش نیا، ۱۳۸۵). تعارض تربیتی می‌تواند آسیب‌ها و پیامدهای نامطلوبی در مسیر رشد و پرورش فرزندان ایجاد کند. از شایع‌ترین

تربیتی والدین و فرزندان است و در پی آن است که به به سوالات زیر پاسخ دهد.

(الف) چه رابطه‌ای بین شکل و قالب استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام با تعارضات تربیتی والدین و فرزندان وجود دارد؟

(ب) چه رابطه‌ای بین محتوای شبکه اجتماعی تلگرام با تعارضات تربیتی والدین و فرزندان وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر نحوه گردآوری اطلاعات، پژوهشی توصیفی از نوع پیمایشی بود. روش اجرای این مطالعه (پس‌رویدادی) و در حیطه تحقیقات کمی قرار دارد. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم شهر تهران است که نمونه‌ای به حجم ۳۹۱ نفر به روش خوشه‌ای مرحله‌ای انتخاب شد. اطلاعات موردنیاز با استفاده از روش تحقیق پیمایشی بر پایه الگوی تعارض با والدین «فاین، جی مورلند و اندرو شوبل» و پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شد. پایایی کل پرسشنامه به وسیله ضریب آلفای کرونباخ $0/83$ تأیید و اطلاعات گردآوری‌شده توسط روش‌های توصیفی و استنباطی به کمک نرم‌افزارهای spss و Amos تحلیل شد.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه محقق ساخته. برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات لازم از پرسش‌نامه کتبی ۳۹ سؤالی استفاده شده است. در بخش نگرش سنجی، ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه‌ای می‌باشد که روایی آن توسط متخصصین و پایایی آن برای پی‌بردن به سطح اعتبار آن از ضریب آلفای کرونباخ، تعیین شده و توسط پژوهشگر بین افراد نمونه توزیع گردید. این پرسشنامه شامل ۳۹ گویه است که ۶ بعد را اندازه می‌گیرد: شکل و قالب استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام (۴ گویه)؛ محتوای شبکه اجتماعی تلگرام (۶ گویه)؛ نوع تعارض تربیتی (۷ گویه)؛ سطح تعارض تربیتی (۶ گویه)؛ نوع و شیوه استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام (۶ گویه)؛ عوامل زمینه‌ای (۱۰ گویه). در این پژوهش روایی محتوایی و ظاهری ابزار پژوهش با استفاده از نظرات پانلی (۷ نفر) از متخصصان مربوطه موردبررسی

پیامدهای آن می‌توان به احساس ناامنی، پرخاشگری، ترس از ارتباطات اجتماعی، افسردگی و اختلالات شخصیتی، وابستگی بیش‌ازاندازه به والدین، ترس از تجربه‌های جدید، از دست دادن سلامت روان و تزلزل در تصمیم‌گیری اشاره کرد.

امروزه اگر می‌خواهیم مهارت‌های اجتماعی را به فرزندان خود آموزش دهیم، حتماً یکی از ابعاد آن نحوه رفتار صحیح و استفاده مطلوب از فضای مجازی و شبکه‌های مجازی است. اینکه شبکه‌های اجتماعی چه تأثیراتی بر اعضاء خانواده خواهد داشت و تا چه حد روابط تربیتی والدین و فرزندان را تحت تأثیر قرار خواهد داد و اینکه عمده مخاطبان این شبکه‌ها چه استفاده‌ای از آن می‌کنند و نوع بهره‌برداری آن‌ها به چه صورت است و یا با ورود شبکه‌های اجتماعی چه تغییراتی در سطوح ارتباطی بین والدین و فرزندان به وجود آمده است. نیازمندی تحقیقات و بررسی‌های مداوم هست تا روند تغییرات و حوزه‌های مختلف اثرپذیری آن موردتوجه قرار گیرد. در حقیقت با کسب آگاهی و شناخت از عوامل تأثیرگذار بر تعارضات تربیتی می‌توان زمینه تحکیم روابط بین اعضاء خانواده فراهم نمود و در جهت رشد و تعالی جامعه گام‌های مؤثری برداشت. بر اساس نتایج چنین پژوهش‌های با اتخاذ سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های لازم در جهت کاهش مشکلات و آسیب‌های این حوزه اقدامات جدیدی را صورت داد و درنهایت با بهره‌گیری از این تجربیات بتوان روابط بین والدین و فرزندان را به گونه‌ای مطلوب کنترل و هدایت نمود.

بدون تردید، تأثیر استفاده از شبکه‌های اجتماعی از جنبه‌های گوناگونی قابل بررسی است اما به دلیل اهمیت تربیت در خانواده‌ها و الگوهای تربیتی حاکم بر جامعه ما ضرورت بررسی تأثیرات تربیتی حضور فرزندان در شبکه‌های اجتماعی نسبت به سایر جوامع بیشتر احساس می‌شود. به‌علاوه با توجه به عدم پژوهش عمیق و دقیقی در باره تأثیر استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان انجام چنین پژوهشی را ضروری می‌نماید. بنابراین، هدف اصلی پژوهش حاضر، تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر شبکه اجتماعی تلگرام بر تعارضات

تلگرام استفاده می‌کردند. در خصوص میزان اقدام به گفتگو در هر نوبت و صل شدن به شبکه اجتماعی تلگرام در افراد نمونه ۲۲ در صد دانش‌آموزان در هر نوبت و صل شدن با ۱ تا ۵ نفر، ۲۸ درصد با ۶ تا ۱۰ نفر، ۳۷ درصد با ۱۱ تا ۱۵ نفر، ۸ درصد با ۱۶ تا ۲۰ نفر، ۵ درصد با بیشتر از ۲۰ نفر اقدام به گفتگو با دیگران نموده‌اند. در زمینه نوع جنسیت مخاطبان افراد نمونه پژوهش ۲۹ در صد پسران مخاطب آن‌ها پسر بوده است و ۲۱ درصد مخاطبان نشان دختر و ۵۰ درصد از هردو جنس مخاطب داشته‌اند. همچنین ۳۷ درصد از افراد نمونه دختر، مخاطب پسر داشته‌اند، ۱۸ درصد مخاطب دختر و ۴۵ درصد آنان از هردو جنسیت مخاطب داشته‌اند.

در خصوص بررسی سوالات متغیر محتوای شبکه اجتماعی تلگرام و اینکه افراد نمونه پژوهش چه موضوعاتی را در شبکه اجتماعی تلگرام بیشتر دنبال می‌کردند بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده تعداد ۹۶ نفر به بازدید درسی و دیدن کلیپ‌های علمی و آموزشی، تعداد ۸۸ نفر برای بازدید از سایت‌های تبلیغاتی، فیلم، کلیپ و موسیقی، تعداد ۵۶ نفر بازدید از لباس، کیف و کفش و مدل‌ها، تعداد ۸۴ نفر بازی و سرگرمی، و تعداد ۶۷ نفر چت کردن و سایر موضوعات را در شبکه اجتماعی تلگرام دنبال کرده‌اند. در خصوص عضویت در گروه‌ها و کانال‌های تلگرامی بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، تعداد ۹۸ نفر عضو گروه‌ها و کانال‌های تلگرامی درسی/آموزشی/علمی و مستند، تعداد ۸۵ نفر عضو کانال فیلم، سریال و کلیپ و موسیقی، تعداد ۱۰۶ نفر عضو گروه‌های فامیلی و خویشاوندی، تعداد ۷۹ نفر گروه‌های دوستانه و تعداد ۲۳ نفر سایر فعالیت‌ها را دنبال می‌کردند. در زمینه اینکه دانش‌آموزان در یک سال گذشته با چند موسسه، سازمان یا مرکز از طریق تلگرام ارتباط گرفته‌اید و آن‌ها را دنبال می‌کنید تعداد ۳۲ نفر با کمتر از ۱۰ موسسه یا سازمان، تعداد ۶۵ نفر با ۱۱ تا ۲۰ موسسه و سازمان، تعداد ۸۲ نفر با ۲۱ تا ۳۰ موسسه، تعداد ۱۰۴ نفر با ۳۱ تا ۴۰ موسسه و تعداد ۱۰۸ نفر با ۴۰ و بیشتر از ۴۰ موسسه و سازمان ارتباط برقرار کرده‌اند. همچنین در خصوص

و تأیید قرار گرفت. ده سؤال ابتدایی پرسشنامه مربوط به متغیرهای جمعیت شناختی (عوامل زمینه‌ای) نمونه‌ها بود. و تعداد ۲۹ سؤال نیز مربوط به متغیرهای اصلی مطالعه بود. در این پژوهش برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است به این صورت که ۳۰ پرسشنامه در بین افراد نمونه مورد مطالعه توزیع گردید و پس از جمع‌آوری، داده‌های آن با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ مورد تحلیل قرار گرفت و مقدار آلفای کرونباخ برای هر یک از بخش‌های پرسشنامه محاسبه گردید. شاخص آلفای کرونباخ کل پرسشنامه برابر ۰/۸۳ بدست آمد. بنابراین با توجه به اینکه مقدار آلفای کرونباخ کلیه متغیرهای پرسشنامه بیش از ۰/۷۰ می‌باشد مشخص می‌گردد که پرسشنامه از قابلیت اعتماد یا پایایی بالایی برخوردار است.

یافته‌ها

بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده وضعیت متغیرهای جنسیت، سن، پایه تحصیلی افراد حاضر در نمونه پژوهش بدین شرح هست که ۵۲ درصد افراد نمونه دختر و ۴۸ درصد پسر بودند. همچنین ۳۳ درصد آنان ۱۴ و ۱۵ سال، ۳۷ درصد ۱۶ سال، ۲۸ درصد ۱۷ سال و ۲ درصد نیز ۱۸ سال سن داشتند. ۳۴ درصد آنان در پایه دهم، ۳۷ درصد پایه یازدهم و ۲۹ درصد دیگر در پایه دوازدهم تحصیل می‌کردند.

در بررسی سوالات متغیر شکل و قالب استفاده از تلگرام، اطلاعات به دست آمده از افراد نمونه پژوهش به این شرح است که: میزان ساعات استفاده از تلگرام در طول شبانه‌روز از سوی دانش‌آموزان بدین‌صورت بود که ۲۴ درصد افراد نمونه در طول شبانه‌روز کمتر از ۱ ساعت، ۲۸ درصد بین ۱ تا ۲ ساعت، ۲۱ درصد بین ۳ تا ۴ ساعت، ۱۴ درصد بین ۵ تا ۶ ساعت، ۱۲ درصد بیشتر از ۶ ساعت از تلگرام استفاده می‌کردند. در خصوص اوقات و زمان استفاده از تلگرام افراد نمونه پژوهش ۲۵ درصد افراد نمونه بین ساعت ۸ صبح تا ۱۳ ظهر، ۱۹ درصد بین ۱۳ ظهر تا ۲۰ شب، ۱۰ درصد از ۲۰ تا ۱ شب، ۱۴ درصد بین ۱ شب تا ۸ صبح، ۳۲ درصد بدون محدودیت زمانی از

۳- چه میزان چت کردن و دوست‌یابی در تلگرام زمینه مشاجره (جروبحث) شما با والدینتان را فراهم کرده است؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از نمونه پژوهش، والدین تعداد ۸۲ نفر خیلی کم مشاجره و جروبحث با والدین را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند، تعداد ۱۱۶ نفر کم، تعداد ۷۷ نفر متوسط، تعداد ۶۶ نفر زیاد و تعداد ۵۰ نفر خیلی زیاد مشاجره و جروبحث با والدین را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند.

۴- چه میزان در موضوع حجاب و نوع لباس پوشیدن با والدینتان بحث و مشاجره دارید؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از نمونه پژوهش، والدین تعداد ۳۶ نفر خیلی کم مشاجره و جروبحث با والدین بر سر حجاب و نوع پوشش لباس داشته‌اند، تعداد ۴۹ نفر کم، تعداد ۹۱ نفر متوسط، تعداد ۱۰۰ نفر زیاد و تعداد ۱۱۵ نفر خیلی زیاد مشاجره و جروبحث با والدین بر سر مسائل حجاب و نوع پوشش لباس داشته‌اند.

۵- در یک ماه اخیر چند بار در خصوص ارتباط با جنس مخالف از طریق تلگرام، با والدین خود بحث و مشاجره داشته‌اید؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از نمونه پژوهش، تعداد ۶۹ نفر هیچ‌وقت مشاجره و جروبحث با والدین در خصوص ارتباط با جنس مخالف نداشته‌اند، تعداد ۸۴ نفر ۱-۲ بار، تعداد ۱۱۸ نفر ۳-۴ بار، تعداد ۷۲ نفر ۵-۶ بار و تعداد ۴۸ نفر ۷ بار و بیشتر مشاجره و جروبحث با والدین در خصوص ارتباط با جنس مخالف داشته‌اند.

۶- در یک ماه گذشته چند بار کارهای اشتباه شما مشاجره (جروبحث) با والدین را رقم‌زده است؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از نمونه پژوهش، تعداد ۸۲ نفر هیچ‌وقت مشاجره و جروبحث با والدین بر اثر کارهای اشتباه انجام‌شده نداشته‌اند، تعداد ۱۴۶ نفر ۱-۲ بار، تعداد ۱۰۹ نفر ۳-۴ بار، تعداد ۳۰ نفر ۵-۶ بار و تعداد ۲۴ نفر ۷ بار و بیشتر مشاجره و جروبحث با والدین بر اثر کارهای اشتباه انجام‌شده داشته‌اند.

۷- در شش ماه گذشته بیشترین بحث و مشاجره و یا اختلاف‌نظر شما با والدین مربوط به کدام‌یک از موضوعات زیر بوده است؟ سه مورد به ترتیب بیشترین مورد با شماره

اقدامات والدین در کنترل فرزندان در شبکه اجتماعی به این صورت بوده که تعداد ۱۰۷ نفر اقدام خاصی انجام نداده‌اند، والدین ۹۲ نفر هرچند وقت یک‌بار گوشی آن‌ها را چک می‌کنند، والدین ۹ نفر از نرم‌افزارهای محدودکننده برای کنترل آن‌ها در تلگرام استفاده می‌کنند، والدین ۱۱۲ نفر ساعت‌های محدودی، برای استفاده آن‌ها از تلگرام مشخص کرده‌اند و والدین ۷۱ نفر نیز اقدامات دیگری را در این خصوص انجام داده‌اند. و درخصوص میزان حذف مخاطبین مانند موسسه، سازمان یا مرکز در تلگرام در طول یک سال گذشته به این صورت است که تعداد ۱۶ نفر کمتر از ۱۰ موسسه، سازمان یا مرکز را حذف کرده‌اند و تعداد ۸۴ نفر ۱۱ تا ۲۰ موسسه و سازمان یا مرکز، تعداد ۹۲ نفر ۲۱ تا ۳۰ موسسه سازمان یا مرکز، تعداد ۱۲۸ نفر ۳۱ تا ۴۰ موسسه و سازمان یا مرکز و تعداد ۷۱ نفر ۴۰ و بیشتر از ۴۰ موسسه و سازمان در تلگرام را حذف کرده‌اند.

در بررسی متغیر وابسته (تعارضات تربیتی) در دو سطح نوع تعارض (۷ سؤال) و سطح تعارض (۶ سؤال) در افراد نمونه پژوهش اطلاعات زیر به‌دست‌آمده است:

۱- والدین شما تا چه اندازه کم‌توجهی به انجام تکالیف درسی را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از نمونه پژوهش، والدین تعداد ۴۰ نفر خیلی کم، کم‌توجهی به انجام تکالیف درسی را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند، تعداد ۴۸ نفر کم، تعداد ۱۰۳ نفر متوسط، تعداد ۹۶ نفر زیاد و تعداد ۱۰۴ نفر از والدین افراد خیلی زیاد کم‌توجهی به انجام تکالیف درسی را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند.

۲- والدین شما به چه میزان کوتاهی در انجام فرایض دینی (نماز، روزه و...) را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از نمونه پژوهش، والدین تعداد ۹۲ نفر خیلی کم کوتاهی در فرایض دینی فرزندان را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند، تعداد ۶۸ نفر کم، تعداد ۱۲۵ نفر متوسط، تعداد ۵۶ نفر زیاد و تعداد ۵۰ نفر از والدین خیلی زیاد کوتاهی در فرایض دینی را مربوط به استفاده از تلگرام می‌دانند.

پژوهش، تعداد ۳۶ نفر ارائه شواهد و دلایل برای قانع نمودن والدین موقع جروبحث در حد خیلی کم داشته‌اند، تعداد ۴۸ نفر کم، تعداد ۸۷ نفر متوسط، تعداد ۱۲۰ نفر زیاد و تعداد ۱۰۰ نفر خیلی زیاد ارائه شواهد و دلایل برای قانع نمودن والدین موقع جروبحث داشته‌اند.

۵- در یک ماه گذشته چه میزان از اختلافات با والدین را با نصیحت‌پذیری و احترام متقابل برطرف کرده‌اید؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از افراد نمونه پژوهش، تعداد ۴۲ نفر هیچ‌وقت حل اختلاف به‌صورت نصیحت‌پذیری و احترام متقابل نداشته‌اند، تعداد ۱۳۹ نفر ۱-۲ بار، تعداد ۱۰۰ نفر ۳-۴ بار، تعداد ۵۸ نفر ۵-۶ بار و تعداد ۵۲ نفر ۷ بار و بیشتر حل جروبحث و حل اختلاف به‌صورت نصیحت‌پذیری و احترام متقابل داشته‌اند.

۶- در یک ماه گذشته چه میزان از مشاجره و درگیری شما با والدین به‌صورت پرخاشگری و توهین بوده است؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از افراد نمونه پژوهش، تعداد ۹۸ نفر هیچ‌وقت جروبحث به‌صورت پرخاشگری و توهین نداشته‌اند، تعداد ۱۲۶ نفر ۱-۲ بار، تعداد ۹۶ نفر ۳-۴ بار، تعداد ۴۱ نفر ۵-۶ بار و تعداد ۳۰ نفر ۷ بار و بیشتر جروبحث به‌صورت پرخاشگری و توهین داشته‌اند. چه رابطه‌ای بین شکل و قالب استفاده از شبکه‌های اجتماعی تلگرام با تعارضات تربیتی والدین و فرزندان وجود دارد؟

با توجه به اینکه سؤالات مربوط به این متغیر ۴ سوال هست و یکی از سؤالات به‌صورت اسمی و غیرقابل کمی کردن است، متغیر بر اساس ۳ سؤال محاسبه شده است و برای سؤال "مخاطبان شما در تلگرام دارای چه نوع جنسیتی هستند" از آنالیز واریانس استفاده شده است. با توجه به توزیع نرمال متغیرها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. بر اساس جدول زیر چون سطح معنی‌داری آزمون ($\text{Sig} = 0,00$) می‌باشد، و کمتر از $0,05$ می‌باشد فرض صفر رد می‌شود و همبستگی بین این دو متغیر وجود دارد. ضریب همبستگی بین دو متغیر نیز برابر $0,428$ و در سطح خطای ۱ درصد نیز معنادار می‌باشد. این مقدار ضریب همبستگی در پژوهش‌های علمی

۱ تا ۳ مشخص کنید؟ بر اساس پاسخ‌های به‌دست‌آمده از نمونه پژوهش، بیشترین میزان مشاجره دانش‌آموزان با والدین مربوط به میزان درس خواندن و انجام تکالیف مدرسه با ۳۱۶ مورد است. استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی نظیر تلگرام و نحوه لباس پوشیدن (نوع، مدل و رنگ لباس) به ترتیب هر کدام با ۲۹۲ و ۲۷۸ مورد در مرتبه‌های بعدی قرار دارند. این در حالی است که انجام تکالیف دینی (نماز، روزه، انتخاب مرجع تقلید و...) با ۱۳۰ مورد در رتبه ششم قرار دارد. در خصوص سطح تعارض اطلاعات ذیل به دست آمده است:

۱- [تا چه اندازه] والدین هنگام به وجود آمدن مشکل [جروبحث] شما را کتک زده‌اند [تنبیه کرده‌اند]؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از افراد نمونه پژوهش، تعداد ۱۹۸ نفر کتک زدن و تنبیه کردن هنگام به وجود آمدن مشکل در حد خیلی کم داشته‌اند، تعداد ۱۴۲ نفر کم، تعداد ۴۱ نفر متوسط، تعداد ۷ نفر زیاد و تعداد ۳ نفر خیلی زیاد کتک زدن و تنبیه کردن هنگام به وجود آمدن مشکل داشته‌اند.

۲- [چه میزان] والدین هنگام به وجود آمدن مشکل [اختلاف نظر] شما از خانه بیرون کرده‌اند؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از افراد نمونه پژوهش، تعداد ۳۴۸ نفر بیرون کردن از خانه هنگام به وجود آمدن مشکل در حد خیلی کم داشته‌اند، تعداد ۳۹ نفر کم، تعداد ۴ نفر متوسط، بیرون کردن از خانه هنگام به وجود آمدن مشکل داشته‌اند.

۳- [چه میزان] بدون فریاد زدن و عصبانی شدن مشکل به وجود آمده [جروبحث] با والدین را مورد بحث قرار داده‌اید [حل کرده‌اید]؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از افراد نمونه پژوهش، تعداد ۸۸ نفر خیلی کم حل مشکل بدون داد و فریاد داشته‌اند، تعداد ۹۸ نفر کم، تعداد ۱۰۵ نفر متوسط، تعداد ۵۰ نفر زیاد و تعداد ۵۰ نفر خیلی زیاد حل مشکل بدون داد و فریاد داشته‌اند.

۴- [تا چه اندازه] برای قانع نمودن والدین (تفهیم) در مورد مشکل به وجود آمده [جروبحث] شواهد و دلایلی ارائه داده‌اید؟ بر اساس اطلاعات به‌دست‌آمده از افراد نمونه

از لحاظ علمی و نظری ارزشمند به حساب می‌آید. شدت رابطه برابر با ضریب $0/428$ است و هرچه این عدد به ۱ نزدیک‌تر باشد ارزش بیشتری دارد و به عبارتی می‌توان گفت که بین شکل و قالب استفاده از شبکه‌های اجتماعی

تلگرام (شامل میزان استفاده روزانه، زمان‌های استفاده از تلگرام و تعداد افرادی که در هر بار وصل شدن با آنها ارتباط دارند) با تعارضات تربیتی والد-فرزند رابطه معنی دار مثبتی وجود دارد.

جدول ۱. ضریب همبستگی بین دو متغیر شکل و قالب استفاده از شبکه‌های اجتماعی و تعارضات تربیتی والدین و فرزندان

متغیر	مقدار ضریب همبستگی	سطح معنی‌داری	تعداد
شکل و قالب استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام	$0/428$	$0/000$	۳۹۱
تعارضات تربیتی والدین و فرزندان			

در خصوص تأثیر جنسیت مخاطبان در تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان با توجه به اینکه این سوال به صورت اسمی و غیرقابل کمی کردن است، از آنالیز واریانس استفاده شده است. با توجه نتایج این آماره در

جدول زیر مقدار معنی‌داری آن بیش از $0/05$ می‌باشد و نشان‌دهنده عدم تأثیر جنسیت مخاطبان تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین می‌باشد.

جدول ۲. آنالیز واریانس تأثیر جنسیت مخاطبان در تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان

جنسیت مخاطبان	مجموع	درجه	میانگین	مقدار آماره	مقدار معنی‌داری
	مربعات	آزادی	مربعات		
تغییرات بین گروهی	۸۸۹۸	۲۱	۴۲۴	۰۶۴۲	۰۸۸۲
تغییرات درون گروهی	۱۰۴۹۹۲	۱۵۹	۰۶۶۰		
مجموع	۱۱۳۸۹۰	۱۸۰	-		

چه رابطه‌ای بین محتوای شبکه اجتماعی تلگرام با تعارضات تربیتی والدین و فرزندان وجود دارد؟

سؤالات مربوط به متغیر تأثیر محتوای شبکه اجتماعی تلگرام به صورت کمی و کیفی هستند و به همین دلیل مانند سؤال قبل برای سؤالاتی که قابل کمی کردن نبودند از آزمون آنالیز واریانس استفاده شد و سؤالاتی که کمی بود باهم جمع و به عنوان متغیر تأثیر محتوای شبکه اجتماعی همبستگی‌شان با متغیر تعارض تربیتی والدین سنجیده شد.

آیا موضوعاتی که در شبکه اجتماعی تلگرام دنبال می‌شود بر تعارض تربیتی والدین تأثیر دارد؟ بر اساس جدول زیر مقدار معنی‌داری آزمون $0/303$ و بزرگ‌تر از $0/05$ است. بنابراین می‌توان بیان کرد که موضوعاتی که دانش-آموزان

در شبکه تلگرام دنبال می‌کنند بر تعارض تربیتی والدین و فرزندان تأثیری ندارد.

آیا گروه‌ها و کانال‌های تلگرامی که در آن عضو هستند بر تعارض تربیتی والدین تأثیر دارد؟ بر اساس جدول زیر مقدار معنی‌داری آزمون $0/196$ و بزرگ‌تر از $0/05$ است. بنابراین می‌توان بیان کرد که کانال‌ها و گروه‌هایی که دانش‌آموزان در آن عضو هستند بر تعارض تربیتی والدین و فرزندان و فرزندان تأثیری ندارد.

آیا اقداماتی که والدین برای کنترل فعالیت‌ها در تلگرام انجام می‌دهند بر تعارض تربیتی والدین تأثیر دارد؟ بر اساس جدول زیر مقدار معنی‌داری آزمون $0/699$ و بزرگ‌تر از $0/05$ است. بنابراین می‌توان بیان کرد که اقداماتی که والدین برای کنترل فعالیت‌ها در تلگرام انجام می‌دهند بر تعارض تربیتی والدین تأثیری ندارد.

جدول ۳. آنالیز واریانس تأثیر متغیرهای: موضوعات تلگرام، گروه‌ها و کانال‌ها، کنترل والدین بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان

سؤالات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	مقدار آماره	مقدار معنی‌داری
معمولاً چه موضوعاتی را در شبکه اجتماعی تلگرام بیشتر دنبال می‌کنید	تغییرات بین گروهی	۲۳	۲.۳۵۳	۱.۱۳۶	۰.۳۰۳
	تغییرات درون‌گروهی	۳۶۷	۲.۰۷۱		
	مجموع	۳۹۰	-		
بیشتر در چه گروه‌ها و کانال‌های تلگرامی عضو هستید	تغییرات بین گروهی	۲۳	۱.۴۹۸	۱.۲۵۵	۰.۱۹۶
	تغییرات درون‌گروهی	۳۴۴	۱.۱۹۴		
	مجموع	۳۶۷			
والدین، برای کنترل فعالیت شما در تلگرام بیشتر از چه اقداماتی استفاده می‌کنند	تغییرات بین گروهی	۲۲	۱.۳۴۰	۰.۸۲۱	۰.۶۹۹
	تغییرات درون‌گروهی	۲۹۷	۱.۶۳۳		
	مجموع	۳۱۹	-		

تلگرام در نظر گرفته شد و از ضریب همبستگی پیرسون برای سنجش همبستگی استفاده گردید. با توجه به جدول زیر مقدار معنی‌داری آزمون $0,046$ و کمتر از $0,05$ است و بنابراین مقدار همبستگی بین تعارض تربیتی والدین و محتوای شبکه اجتماعی تلگرام معنی‌دار و مثبت است.

با توجه به اینکه سؤالات "در یک سال گذشته با چند موسسه، سازمان یا مرکز از طریق تلگرام ارتباط گرفته‌اید و آن‌ها را دنبال می‌کنید" و "در طول یک سال گذشته چه میزان از مخاطبین خود را مانند موسسه، سازمان یا مرکز در تلگرام حذف کرده‌اید" کمی هستند، مجموع این ۲ سؤال به‌عنوان متغیر تاثیر محتوای شبکه اجتماعی

جدول ۴. ضریب همبستگی پیرسون تعداد ارتباط و تعداد حذف سازمان یا مرکز در تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و

فرزندان

متغیرها	مقدار آماره	مقدار معنی‌داری	تعداد
تعارض تربیتی والدین	۰.۱۰۱	۰.۰۴۶	۳۹۱
محتوای شبکه اجتماعی تلگرام			

بحث و نتیجه‌گیری

معنی‌داری آن برابر با ۸۸۲ می‌باشد این مقدار بیش از $0,05$ می‌باشد که نشان‌دهنده عدم تأثیر جنسیت مخاطبان بر تعارضات تربیتی والدین می‌باشد. در تعدادی از مطالعات نظیر، سالگور (۲۰۱۶)، سلیمانی و همکاران (۱۳۹۵)، حیدرآبادی و همکاران (۱۴۰۰)، یانگ و ابرو (۲۰۱۱)، اوداچی و کالکان (۲۰۱۰)، اولیانا (۲۰۰۵) می‌توان استنباط کرد که در برخی از ابعاد تأثیرپذیری استفاده از شبکه‌های اجتماعی، مشابه نتایج این پژوهش حاصل شده است.

در این پژوهش به تحلیل جامعه‌شناختی تأثیر شبکه اجتماعی تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین و فرزندان پرداخت شد. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده بین شکل و قالب استفاده از شبکه‌های اجتماعی تلگرام شامل (میزان استفاده روزانه/ زمان‌های استفاده از تلگرام و تعداد افرادی که در هر بار وصل شدن با آن‌ها ارتباط دارند) با تعارضات تربیتی والد- فرزند رابطه معنی‌دار مثبتی وجود دارد. در خصوص تأثیر جنسیت مخاطبان در تلگرام بر تعارضات تربیتی والدین با توجه به نتایج آنالیز واریانس که مقدار

تلگرام و تعارض تربیتی والدین رابطه معنی‌دار و مثبت وجود دارد.

در تعدادی از مطالعات نظیر؛ پژوهش عیدی زاده و احمدی بلوطکی (۱۳۹۷)، فلاحی (۱۳۹۵)، شیری و همکاران (۱۳۹۴)، امیر پور و گریوانی (۱۳۹۲) پژوهش سعادت (۱۳۹۵) پیر جلیلی و همکاران (۱۳۹۶)، در برخی از ابعاد مشابه این نتایج حاصل شده است.

در تبیین نظری این عامل می‌توان این‌گونه مطرح کرد که کاربران بر اساس نظریه استفاده و خشنودی با توجه به بافت اجتماعی خود، انگیزه‌ها و اهداف متفاوتی را در استفاده از رسانه‌های اجتماعی دنبال می‌کنند و بر این اساس بازخوردهای متفاوتی نیز از ارتباط با این رسانه‌ها می‌گیرند و آن‌ها را در ارزش‌ها، احساسات و شناخت‌های خود اعمال می‌کنند؛ بنابراین هر چه اهداف و انگیزه‌های کاربران در استفاده از رسانه‌های اجتماعی هدفمندتر باشد، احتمال تأثیرپذیری آن‌ها بیشتر خواهد بود و هرچقدر اهداف و انگیزه‌های کاربران در استفاده از رسانه‌های اجتماعی، غیر هدفمند باشد، احتمال تأثیرپذیری آن‌ها کمتر خواهد بود. در حقیقت فرض اصلی این نظریه این است که افراد مخاطب، کم‌وبیش به صورت فعال، به دنبال محتوایی هستند که بیش‌ترین رضایت را برای آنان فراهم سازد؛ میزان این رضایت بستگی به نیازها و علایق فرد دارد. بر اساس نظریه کاستلز که عقیده دارد شبکه‌ای شدن جامعه امروز معنای همه‌چیز و هر چیزی را مورد بازاندیشی قرار داده و مفاهیم تازه‌ای را ایجاد کرده است. اقتصاد، فرهنگ، اجتماع و حتی مفاهیم عام‌تری همچون مکان و زمان در این فرآیند دگرگون شده یا همچنان در حال دگرگونی هستند و معانی و تعاریف نو و جدیدی به خود گرفته‌اند (عاملی، ۱۳۸۸). به اعتقاد کاستلز جامعه شبکه‌ای تمام دامنه‌های زندگی اجتماعی را در بر گرفته و در چنین جامعه‌ای، افراد همواره در حال ارتباط با یکدیگر هستند تا ساختار اجتماعی را بهبود بخشند (کاستلز، ۲۰۰۷).

بنابراین جامعه شبکه‌ای تأثیر شبکه‌های اجتماعی مجازی را بر همه ابعاد زندگی نشان داده و مطرح می‌کند که چگونه شبکه‌های اجتماعی مجازی سبب تغییر زندگی افراد می‌شوند. از این‌رو با توجه به رشد و گسترش

به عقیده ولمن گسترش ابزارهای ارتباطی نوین، تغییری اساسی در نحوه تعاملات بین انسان‌ها ایجاد کرده است، بدین‌صورت که «مردم به‌جای اینکه در گروه‌ها قرار داشته باشند، به‌طور فزاینده‌ای به‌عنوان فردهای شبکه‌ای شده عمل می‌کنند. در دنیای فردهای شبکه‌ای، این فرد است که در مرکز توجه قرار دارد نه خانواده، واحد کار، همسایگی و نه گروه اجتماعی (ولمن و راینی، ۲۰۱۲). ولمن دو گونه استفاده از اینترنت را برمی‌شمارد: استفاده‌های اجتماعی مثل ایمیل، چت و استفاده‌های غیراجتماعی مثل وب‌گردی و دانلود موسیقی و بازی. زمانی که اینترنت مردم را با فعالیت‌های غیراجتماعی درگیر می‌کند، حتی بیش از تلویزیون می‌تواند آنان را از اجتماع، سازمان‌ها، ارتباط انسانی و زندگی خانوادگی دور کند. در مقابل زمانی که مردم از اینترنت برای ارتباط با دوستان، خویشان و سازمان‌ها (دور یا نزدیک) استفاده می‌کنند، آنگاه اینترنت همچون ابزاری برای ساختن و حفظ هویت ارتباطی خواهد بود. در واقع، ولمن اثرات اینترنت را کاملاً در جهت افزایش ارتباطات اجتماعی ارزیابی نمی‌کند، بلکه آن را تابع نوع استفاده‌ای که از آن می‌شود، می‌داند. بدین ترتیب، نظریه ولمن در تبیین برخی ابعاد موضوع کمک‌کننده است (ولمن و راینی، ۲۰۱۲).

بر اساس تحلیل سؤالات مربوط به تأثیر محتوای شبکه اجتماعی تلگرام که به‌صورت کمی و کیفی هستند (جمعاً سؤال) به همین دلیل برای سه سؤال از آزمون آنالیز واریانس استفاده شد و ۲ سؤال که کمی بود با هم جمع و به‌عنوان تأثیر محتوای شبکه اجتماعی همبستگی‌شان با تعارض تربیتی والدین سنجیده شد. براساس نتایج به‌دست‌آمده در خصوص نوع موضوعاتی که دانش‌آموزان در تلگرام دنبال می‌کنند/ حضور در گروه‌ها و کانال‌های تلگرامی/ اقدامات والدین برای کنترل فعالیت دانش‌آموزان در تلگرام، بر تعارض تربیتی والدین و فرزندان تأثیری ندارد. همچنین در خصوص حذف و یا ایجاد ارتباط با موسسه، سازمان یا مرکز از طریق تلگرام در یک سال گذشته با توجه به مقدار معنی‌داری آزمون که برابر است با ۰,۰۴۶ می‌باشد و این مقدار کمتر از ۰,۰۵ است بنابراین مقدار همبستگی بین تأثیر محتوای شبکه اجتماعی

- طراحی و تدوین محتواهای مرتبط با سواد رسانه‌ای و استفاده مطلوب از شبکه‌های اجتماعی در کتب درسی به منظور افزایش آگاهی دانش‌آموزان.
- طراحی و تدوین بازی‌واره‌های مناسب در جهت کاهش تعارضات تربیتی والدین و فرزندان؛
- ایجاد نشست‌های گفت‌وگومحور و گذراندن اوقات بیشتر با فرزندان (روزانه/ هفتگی) و تشویق آن‌ها جهت شرکت در فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی از سوی خانواده‌ها؛
- مدیریت و نظارت والدین در مدت استفاده و حضور دانش‌آموزان در شبکه‌های اجتماعی.

موازین اخلاقی

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

تشکر و قدردانی

نویسندگان پژوهش حاضر بر خود لازم دانستند که از کلیه افرادی که در پژوهش شرکت نمودند، کمال تشکر و سپاس خود را ابراز نمایند.

مشارکت نویسندگان

نویسندگان این پژوهش در طراحی، مفهوم‌سازی، روش‌شناسی، گردآوری داده‌ها، تحلیل آماری داده‌ها، پیش‌نویس، ویراستاری و نهایی سازی نقش داشت.

تعارض منافع

نویسندگان این پژوهش هیچ‌گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

References

- Ameli, S. R. (2009). *Virtual Scientific Networks*, Tehran: Cultural and Social Studies Research Institute.
- Amirpour, M., & Garivani, M. (2013). The influence of social networks on the lifestyle of young people. *North Khorasan Law Enforcement Quarterly*, 1, 39-23: (3).
- Burt SA, Klump KL. Prosocial peer affiliation suppresses genetic influences on non-

شبکه‌های اجتماعی مجازی و استفاده روزافزون از این فن‌آوری جدید، شاهد ورود عناصر فرهنگی جدیدی در میان خانواده‌ها و حریم خصوصی آن‌ها هستیم که باعث پیدایش سلیقه‌ها، نگرش‌ها و باورهای متفاوتی در میان آن‌ها شده است. می‌توان این‌گونه مطرح کرد که تعارض در روابط میان والدین و فرزندان به مانند همه گروه‌ها و سازمان‌ها امری طبیعی و پدیده‌ای اجتناب‌ناپذیر محسوب می‌شود و می‌تواند در اشکال مختلفی بروز کند و موضوعات و مسائل مختلفی محور این تعارضات قرار گیرد. در دهه‌های اخیر با توجه به رشد و توسعه فناوری‌های نوین ارتباطی، یکی از مسائل پرچالش والدین در شیوه تربیت فرزندان، اختلاف نظر و تعارض با آن‌ها پیرامون نحوه دسترسی و استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی است. بدون تردید استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی در کنار دستاوردها و کاربردهای انکارناپذیری که در زمینه‌های گوناگون دارد، پیامد نامطلوبی نیز به همراه دارد که باید مورد توجه والدین، مربیان و مسئولان فرهنگی و اجتماعی جامعه قرار گیرد. تعارض به دلیل ماهیتی که دارد، اغلب مضر و ناکارآمد تلقی می‌شود اما همین پدیده می‌تواند باعث نمایان شدن مسائل و حل آن‌ها، بهبود تصمیم‌گیری، بهبود عملکرد گروهی، ایجاد خلاقیت و بروز راه‌حل‌های بدیع، رشد و بالندگی فردی و به‌طورکلی بروز تغییر و تحول در هر گروه یا سازمان را به دنبال داشته باشد. بر اساس یافته‌های تأثیر استفاده از شبکه اجتماعی تلگرام و تعارضات تربیتی والدین و فرزندان موارد ذیل پیشنهاد می‌گردد:

- سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در جهت هنجار سازی مثبت و ترویج فرهنگ استفاده از فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی از سوی نهادها و سازمان‌های مرتبط با حوزه آموزش و تربیت؛
- برنامه‌ریزی در جهت مدیریت و کنترل سطح دسترسی دانش‌آموزان به محتوای مناسب در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی از طرف نهادها و سازمان‌های مسئول؛

- predicting academic procrastination, loneliness and mental health of students. *Social Psychology Research Quarterly*, 6(21), 61-75.
- Sultana, S.(2017). Social Networking Sites(SNS) and family relationship:A study on youths of dhaka city. *IOSR Journal of Humanities and Science Social*,22(4) ,46-52.
- Young, K. S. & de Abreu, C. N.(Eds)(2011). *Internet addiction: A handbook and guide to evaluation and treatment*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.
- aggressive antisocial behaviors during childhood. *Psychol Med* 2014;44(4):821-30. DOI: 10.1017/S0033291713000974.
- Ebrahim-Abadi, H. (2011). *Web social functions and cultural considerations, a collection of articles on virtual space, moral, legal and social considerations*, Yunus Shekarkhah, Tehran: Tehran University Press.
- Eidizadeh, R., & Ahmadi Balutaki, H. M. (2018). The study of the relationship between the use of WhatsApp and Telegram social networks and the lifestyle of social science students of the Islamic Azad University of Tehran, Department of Research Sciences, *Sociology Studies*. 10(38), 43-60.
- Esmaili, A. (2015). "What has happened from Viber village to Telegram city?" *Web monthly*. 15(166).
- Falahi, A. (2016). Qualitative and quantitative analysis of the effect of virtual social networks on family structure. *Cultural-Educational Quarterly of Women and Family*, 11(35), 151-170.
- Hosseinpour, J., & Arab Momeni, A. (2017). The effect of virtual social networks on the identity of the family institution. *Welfare Planning and Social Development*, 8(32), 33-60.
- Koroshnia, M. (2006). *Examining the effect of dimensions of family communication patterns on children's psychological adjustment*, master's thesis in educational psychology, Shiraz University.
- Misaghi, E., Saadipour, E., Dortaj, F., & Motamedi, A. (2020). Structural model of supervisory style and addiction to social networks with the mediation of generational gap (case study: Tehran youth). *Communication Research*, 27(102), 61-93.
- Ozmete, E., & Bayoglu, A. S. (2009). Parent-young dult conflict:A measurement on frequency and intensity of conflict issues.*Journal of International Social Research*,2, 313-322
- Rathore, S., Sharma, P. K., Loia, V., Jeong, Y. S., & Park, J. H. (2017). Social network security:Issues,challenges, threats,and solutions.*Information Sciences*,421, 43-69.
- Reza Gholizadeh, B. (2020). Examining the social harms of teenagers and the role of the media in its prevention and control. *Media Quarterly*, 31(1), 147-166.
- Samieiani, M., & Haji Mohammad Javad Khoshke, H. (2016). Explain the oppotunities, challenges and political education and social functions in the realm of cyberspace. *Insight and islamic training*, 12(35), 123-145.
- Soleimani, M., Saadipour, A., and Asadzadeh, H. (2016). *Virtual social networks and its role in*

